የሰ/መ/ቁ. 38683

ሰኔ 25 ቀን 2001 ዓ.ም

ዳኞች፡- ዓብዱልቃድር መሐመድ

ታፈሰ ይርጋ

ፀጋዬ ስማማው

አልማው ወሌ

ዓሊ መሐመድ

አመልካች፡- የትምህርት መሳሪያዎች ማምረቻና ማከፋፈያ ድርጅት- ነ/ፈጅ ቀረቡ

ተጠሪ፡- አቶ ሳህሉ ወ/ማሪያም- ከጠበቃ ጋር ቀረቡ

መዝገቡ ተመርምሮ ቀጥሎ የተመለከተው ፍርድ ተሰጥቷል፡፡

ፍ ር ድ

ይህ ጉዳይ የተጀመረው በፌዴራል መጀመሪያ ደረጃ ፍ/ቤት ሲሆን አመልካች በተጠሪ ላይ ባቀረበው ክስ ከግንቦት 5 ቀን 1991 ዓ.ም እስከ ሚያዝያ 7 ቀን 1996 ዓ.ም ድረስ ተከሳሽ በከሳሽ ድርጅት በገንዘብ ያዥነት ሲሰሩ በኃላፊነት ከተረከቡት ገንዘብ ላይ ብር 72,710.48 (ሰባሁለት ሺህ ሰባት መቶ አስር ብር ከአርባ ስምንት ሣንቲም) በጉድለት እንደሚፈለግ በኦዲት ምርመራ የተረጋገጠ ስለሆነ ይህንኑ ገንዘብ ከወለድ ከወጭና ኪሳራ ጋር እንዲከፍሉ ይወሰንልን በማለት ጠይቋል፡፡

ተከሳሽም ቀርበው በከሳሽ ድርጅት በገንዘብ ያዥነት መስራታቸውን አምነው ነገር ግን በኃላፊነት ሲያንቀሳቅሱት የነበረው ሂሳብ በየወቅቱ ኦዲት እየተደረገ በጉድለት የሚፈለግ ገንዘብ እንዳልነበር ከግንቦት 5 ቀን 1991 ዓ.ም እስከ ሚያዝያ 7 ቀን 1996 ዓ.ም ድረስ በከሳሽ መ/ቤት በገንዘብ ያዥነት በሰሩበት ጊዜ ገንዘብ ስለማጉደላቸው በኦዲት እንዳልተረጋገጠ ገልጸው ክሱ ከኪሳራ ጋር ውድቅ ሊደረግ ይገባል በማለት ተከራክረዋል፡፡

የግራ ቀኙ ክርክር በዚህ መልኩ የቀረበለት የፌዴራል መጀመሪያ ደረጃ ፍ/ቤትም ጉዳዩን መርምሮ ተከሳሽ በክስ የተጠየቀውን ገንዘብ ስለማጉደላቸው ከሳሽ በማስረጃነት ባቀረበው የኦዲት ሪፖርት ላይ ያልተረጋገጠ ስለሆነ ክሱ የማስረጃ ድጋፍ የሌለው ነው በማለት ሳይቀበለው ቀርቷል፡፡

ከሳሽ በዚህ ውሳኔ ቅሬታ አድሮበት የይግባኝ ቅሬታውን ለፌዴራል ከፍተኛ ፍ/ቤት አቅርቦ የስር ፍ/ቤት ውሳኔ ጉድለት የሌለው ነው በማለት ይግባኙን በፍ/ብ/ሕ/ሥ/ሥ/ቁ. 337 መሰረት ከፍተኛ ፍ/ቤቱ ሰርዟል፡፡

የሰበር አቤቱታው የቀረበው ይህንኑ በመቃወም ሲሆን ይህም ችሎት አቤቱታውን መርምሮ አመልካች ክሱን ያስረዱልኛል በማለት የቆጠራቸውን የባለሙያ ምስክሮች የፌዴራል መ/ደ/ፍ/ቤት ሳይሰማ ውሳኔ መስጠቱ ለሰበር ቀርቦ መመርመር እንዳለበት በማመኑ ተጠሪን በመጥራት ግራ ቀኙን አከራክሯል፡፡

በአጠቃላይ የክርክሩ ይዘት ከፍ ብሎ የተመለከተው ሲሆን አቤቱታው ለሰበር ሊቀርብ ይገባል ከተባለበት ነጥብ አኳያ የሰበር አቤቱታው እንደሚከተለው ተመርምሯል፡፡

በፌዴራል መጀመሪያ ደረጃ ፍ/ቤት ክርክር ሲደረግ ተጠሪ በኃላፊነት ሲያነቀሳቅሱት የነበረውን ሂሳብ መርምረው ጉድለት መኖሩን ያረጋገጡት ኦዲተሮች ቀርበው የሙያ ምስክርነት ቃላቸውን እንዲሰጡ አመልካች በማስረጃነት የቆጠራቸው መሆኑን ተገንዝበናል፡፡

አንድ ተከራካሪ ወገን በማስረጃነት የሚጠቅሳቸው ምስክሮች፣ሰነዶች ወይም ሌላ አስረጂዎች እንዲቀርቡ ፍ/ቤቱ ትእዛዝ ከመስጠቱ በፊት ማስረጃው በጭብጥ ተይዞ ከሚፈታው ፍሬ ነገር ጋር አግባብነት(Relevance) ያለው ስለመሆኑና በሕግ ተቀባይነት ያለው ማስረጃ (Admissible Evidence) ስለመሆኑ ማጣራት እንደሚገባው ከማስረጃ አቀራረብና አቀባበል መርህ አኳያ መገንዘብ ይቻላል፡፡ በተያዘው ጉዳይ አመልካች የጠቀሳቸው ምስክሮች ከላይ እንደተመለከተው ተጠሪ በኃላፊነት ሲያንቀሳቅሱት የነበረውን ሂሳብ መርምረው ጉድለት መኖሩን በኦዲት ያረጋገጡ መሆኑን አመልካች በማስረጃ ዝርዝሩ ላይ ጠቅሷል፡፡ እነዚህ የሙያ ምስክሮች ጉድለት ስለመኖሩ የሚያረጋግጡ ናቸው ከተባለ ተጠሪ የገንዘብ ጉድለት ፈጽመዋል ወይንስ አልፈጸሙም? ተብሎ በጭብጥነት ከሚያዘው ፍሬ ነገር ጋር የተያያዘና አግባብነት ያለው የምስክርነት ቃል እንደሆነ መገንዘብ ይቻላል፡፡ ከዚህም ሌላ በምስክሮቹ የሚሰጥ የሙያ ምስክርነት ቃል በሕግ ተቀባይነት የሌለው (Inadmissible) አይደለም፡፡ አመልካች በዚህ መልኩ የቆጠራቸው ምስክሮች ቀርበው መሰማታቸው ክርክሩ ከሚመራበት የፍ/ብ/ሕ/ሥ/ሥ/ቁ. 111፣249 እና 257 አኳያ እንደዚሁም ከማስረጃ አቀራረብና አቀባበል አኳያ ተገቢነት ያለው ሆኖ ሳለ የፌዴራል መጀመሪያ ደረጃ ፍ/ቤት እነዚህን ምስክሮች ሳይሰማ ለዚህ የሰበር አቤቱታ ምክንያት የሆነውን ውሳኔ መስጠቱ የፌዴራል ከፍተኛ ፍ/ቤትም ይህንኑ ጉድለት በይግባኝ ሳያርም መቅረቱ መሰረታዊ የሕግ ስህተት የተፈፀመበት ሆኖ ተገኝቷል፡፡

<u>ው ሳ ኔ</u>

1. የፌዴራል መ/ደ/ፍ/ቤት በመ/ቁ. 22762 በ7/4/2000 ዓ.ም የሰጠው ፍርድ እንደዚሁም የፌዴራል ከ/ፍ/ቤት በመ/ቁ. 62605 በ21/8/2000 ዓ.ም የሰጠው ትእዛዝ በፍ/ብ/ሕ/ሥ/ሥ/ቁ. 348/1/ መሰረት ተሽሯል፡፡
2. በፌዴራል መ/ደ/ፍ/ቤት አመልካች የቆጠራቸውን የሙያ ምስክሮች በመስማት ውሳኔ እንዲሰጥበት ጉዳዩ ተመልሶለታል፡፡
3. ግራ ቀኙ ወጭና ኪሳራ ይቻቻሉ፡፡
4. መዝገቡ ተዘግቶ ወደ መ/ቤት ተመልሷል፡፡

የማይነበብ የአምስት ዳኞች ፊርማ አለበት፡፡

ቤ/ኃ